

SVERIGE

Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning,
angående ändring eller utrifning af
Wattenwerk, som genom updämning
skada Jord eller hindra desz odling:
Gifwen Stockholms Slott den 20.
Januarii 1824

Kungl. tryckeriet
1824

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kongl. Maj:ts

Nådiga

Förordning,

angående ändring eller utrifning af
Wattenwerk, som genom updämning
skada Jord eller hindra desß odling:

Gifwen Stockholms Slott den 20. Januarii 1824.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:ts.

Stockholm, Tryckt i Kongl. Tryckeriet, 1824.

RECEIVED

1850

PAID TO THE ORDER OF

THE BANK OF AMERICA

NEW YORK

FOR DEPOSIT

IN FULL

Vi CARL JOHAN,

med Guds Nåde, Sveriges, Norriges,
Göthes och Wendes Konung, Gøre weter-

ligt: Att då Wi, under Wår oafbrutna upmärksamhet på Jordbrukets förkofran och utwidgande, nogsamnit de stora, numera allmänt erkända och öfwerflagade hinder deremot, som i Wårt till så betydlig del af watten genomskurna Land, förmedelst updämning å odlingsbar mark, af Wattenwerk förorsakas, påkalla widtagandet af en Författning, som, för beredandet af de stora fördelar för Landet i ekonomiskt afseende, hwilka deraf äro att förwänta, undanrödjer dessa hinder och sätter den idoge Jordbrukaren i tillfälle, att till enskildt och allmänt gagn å sin jord använda all den förbättring, som derå kan åstadkommas; Så hafwe Wi, i anledning af Rikens Ständers tillförene hos Oss gjorde underdåniga framställning i detta ämne, med Rikens wid sist förslutne Riksdag församlade Ständer öfwerenskommit om följande Författning, angående ändring eller utrifning af Wattenwerk, som genom updämning skada jord eller hindra dess odling, och hwilken Författning kommer att hädanefter såsom Allmän Lag gälla, så lydande:

§. 1.

Då Wattenwerk, som lagligen tillkommit och af laga beskaffenhet är, wällar updämning, hwaraf jord

fördränkes eller odling af jord hindras, hafwe jordägare rätt fordra, att, under villkor och på sätt här nedanföre stadgas, Wattenverket ändras eller flyttas, eller och wattenledning göres, eller och att Werket alldeles utrifwes. Ej må dock en sådan rättighet sträcka sig till Wattenwerk, anlagde till bedrifwande af större Bruf och Bergwerk samt större Fabriks-inrättningar. I fråga om annat Wattenwerk må ej eller i det fall, Jordägare emot betingad ersättning förbundet sig att af detsamma tåla updämning å sin jord, påstående om dess rifning, ändring eller flyttning, eller öppnandet af ny wattenledning derföre kunna wäckas under den tid, som för den ingångne öfwerenskommelsens bestånd blifwit utsatt, eller, om en sådan tid icke finnes bestämd, så länge jorden, hwarå updämningen sker, är i den persons hand, som öfwerenskommelsen med ägaren af Wattenverket slutat. Äro åter flere delägare i den genom updämning lidande jorden, och hafwa de ej alla i öfwerenskommelsen ingått, äge densamma ej någon förbindande kraft till hinder för den Jordägare i öfwannämnde mårto tillagde rätt.

§. 2.

Kan updämning, hwar till Wattenwerksägare, såsom i föregående §. sägs, lagligen berättigad är, afhjelpas dermed, att Werket ändras eller flyttas, eller att för wattenet ny ledning öppnas, och kan en sådan ändring, flyttning eller wattenledning, utan Werkets försämring för framtiden, göras; då må Wattenverket ändras eller flyttas, eller wattenledning anläggas. Kan åter updäm-

ningen ej afhjelpas, utan att Wattenverket alldeles ut-
 rifwes, eller ock så ändras, att des värde för framti-
 den deraf minskas, och finnes den skada, updämningen
 gör, så stor, att wärdet af den jord, som ej brukas kan,
 eller af den förbättring jorden winna kunde, om wattenet
 aftappades, upgår till dubbelt emot Wattenverkets fulla
 värde, om det skall alldeles utrifwas, eller till dubbelt
 emot wärdet af den del, som genom försämring bortgår,
 om det skall ändras; då må ock den ändring, flyttning
 eller wattenledning, som för jordens bruk nödig finnes,
 verkställas, eller Werket alldeles utrifwas. Finnas flera
 Wattenwerk, som updämning wälla, skall wärdet af dem
 alla, eller af deras försämring tagas i beräkning, mot
 wärdet af jorden eller des förbättring, efter hwad nu
 stadgadt är.

§. 3.

Jordägare, som i de fall §. 2. utsätter, sin rätt
 begagna will, ware skyldig, att till ägare af Watten-
 werk fullt gällda den förlust, denne lider under det
 Werket ej drifwas kan, om det skall ändras eller flyttas,
 eller wattenledning göras, så ock wärdet af den del i
 Wattenverket, som för framtiden bortgår, med förhöj-
 ning af hälften derutöfwer, om Werket försämras.
 Åstundar Wattenwerks-ägaren, att om Werkets ändring
 eller flyttning, eller om wattenledningen, sielf bestro,
 bör Jordägaren widkännas kostnaden, efter som den må-
 ten warde. Men will Wattenwerks-ägaren icke deruti
 ing; ware Jordägaren pligtig att ändringen, flyttningen

eller wattenledningen verkställa. Kommer Wattenwerk att alldeles utrifwas, skall Jordägare betala fulla wärdet, jemte hälften dertill, samt sielf om risningen besörja. Ware dock, i alla fall, der Wattenwerk tillhör något Boställe, ersättningen bestämd endast till motsvarighet af wärdet.

§. 4.

Då Wattenwerk ändras eller flyttes, eller wattenledning göres, såsom i §. 2. sägs, och ägaren heldre will hela Werket afstå, än taga den ersättning, hwartill han berättigad är; ware Jordägaren skyldig, att Werket efter den i §. 3. stadgade beräkningsgrund, samt dess inventarier och hwad dertill i öfrigt hörer efter fulla wärdet, lösa. Finnes med sådant Wattenwerk jord för enad, derå särskild Åbo ej är besutten; då skall jemwäl samma jord efter förstämda grund inlösas. Lag samma ware, der jord finnes till Wattenwerk, som alldeles utrifwes, derest ägaren ej will den jord behålla.

Godtgörandet af hwad, enligt denna och 3. §. §., kommer att Wattenwerksägare gäldas, warde fördeladt å den jord samfaldt, som genom Wattenwerks risning eller ändring tillskyndas bättnad; Och ware den delägare, som i kostnaden dertill icke will deltaga, både berättigad och skyldig, att för sin andel i jorden af öfrige delägare emottaga lösen, efter som den, med afseende på jordens wärde i dess wattendränkta tillstånd, af Wätismån bestämd warder.

§. 5.

Wärdet af Wattenwerk, som utrifwas eller lösas skall, med des inwentarier och tillhörigheter, eller af den del, som genom försämring bortgår, likasom af den jord, hwilken enligt föregående §. bör inlösas, skall, efter noggrann undersökning om Werkets beskaffenhet, enligt allmänt gällande grunder för värdering af Fastigheter, i Penningar mätas och utsättas. Men är Wattenverket af Fidei-Comis-natur, eller anslaget till Boställe; då skall jemgodt Wederlag, i förra fallet med den tillökning §. 3. bestämmer, i annat Werk af samma slag eller i jord ställas, så framt ej Wi skulle finna skäl, att om sättet till Wederlagets utgörande annorlunda wid hwarje tillfälle särskildt i Näder förordna.

§. 6.

Då Jordägare åstundar att begagna den rätt, som i §. 3. stadgad är, äger han hos Wår Befallningshafwande göra ansökning, att Landtmätare till undersöknings förrättande förordnas må. Wår Befallningshafwande åligge derefter, att, utan afseende på hwem Jordägaren dertill må hafwa föreslagit, till förrättningens företagande ofördröjeligen utfärda Remis till den af Länets Landtmätare, som för skicklighet och erfarenhet i ett så granlaga ämne gjort sig känd, hwilken Remis, genom Wår Befallningshafwandes försorg, skall Landtmätaren tillställas. Rörer frågan något Boställe eller Os och Kronan eljest tillhörigt Wattenwerk, bör Wår

Befallningshafwande förordna behörigt Ombud, att, i
 förening med Innehafwaren af Wattenverket, Wår
 och Kronans rätt utföra och bewaka; Och meddele
 Wår Befallningshafwande genast underrättelse derom,
 så wål till Landtmätaren, som den Embetsmyndighet,
 hwilken, näst Os, deröfwer har inseende, och äge i öf-
 rigt tillse, att intet till iakttagande af Wår och Kro-
 nans rätt härwid underlåtes. Landtmätaren tillhör det,
 att Skyndesamligen utsätta dag till förrättningens werk-
 ställande, lämpande densamma så, att detta endast må
 ske, då marken är bar och undersökning tillförlitligen
 låter sig göra, samt att derom skrifteligen, emot bewis,
 så wål Sölanden, som Wattenwerksägaren, så ock allmänt
 Ombud, då det erfordras, tillkännagifwa. Sölanden ware
 sedermera skyldig, att, efter det han genom Bewis från
 Domaren i orten erhållit uplysning om dem, som i
 Wattenverket kunna äga Inteckning, desamma om för-
 rättningen underrätta, antingen genom särskilde Kungö-
 relser, så wida deras wistande är kunnigt, eller genom
 tillkännagifwande i Allmänna Tidningarne, som tre gån-
 ger, och sista gången minst en månad före förrättningen,
 införes, på det de, der sådant af dem nödigt anses, må
 wid förrättningen kunna komma tillstådes och sin rätt
 bewaka; Skolande i berörde ändamål kallelsten till förrätt-
 ningen Parterne så långt förut meddelas, att, jemte iakt-
 tagande af den tid, som i 11. Cap. Rättegångs-Walken
 om stämning föreskrifwen är, Sölanden må äga tillräck-
 ligt rådrum, att ofwannämnde föreskrift fullgöra och be-
 wis

wis derom, till företeende wid förrättningen, sig för-
 skaffa; låte och Landtmätaren å Predikstolen i den eller
 de Socknar, der Wattenverket är beläget, förrättningen
 lungdra, sist Fjorton dagar, innan den företages.

§. 7.

Till den utsatte dagen skola Jordägare och Wat-
 tenwerksägare hwardera wälja Twänne Gode Män, samt
 Wär Befallningshafwande likaledes utse Twänne, walde
 bland Ledamöter af Länet's Hushållsfällskap, eller andre
 för skicklighet och pålitlighet kände personer, med hwilka
 Landtmätaren i Delägarnes ömsesidiga närvaro skall
 sammantråda och först affatta samt afwäga wattendraget.
 Derefter böra han och Gode Männen undersöka, om icke
 nödigt aflöpp utan mehn för Wattenverket göras kan,
 eller om ändring, flytning eller utrifning, eller och wat-
 tenledning, hwaraf Werket lider, nödig wara må; Och
 när sådant skett, skola de till wärde upskatta, å ena
 sidan, Jorden med des förbättring, och å den andra
 Wattenverket eller des försämring, samt gifwa sitt ut-
 låtande, om wattnet aftappas må, så och om sättet och
 wilkoren dershöre, allt efter som för hwarje fall ofwan
 stadgadt finnes. Landtmätare och Gode Män undersöka
 äfwen härwid, om jord eller Werk, som nedan ligger,
 wid wattnets aftappning kunna genom öfverswämning
 lida skada, och meddele i sådant fall till uplysning för
 wederbörande sitt utlåtande, huru sådant må kunna
 förekommas.

Uteblifwer lagligen kallad Wattenwerksägare från denna förrättning och icke eller för sig ställer Ombud; warde han känd skyldig att ersätta all härtill erforderlig kostnad, men Förrättningen emedlertid uppsjuten till annan dag, hwartill ny kallelse å Wattenwerksägaren samt öfrige wederbörande bör utfärdas, och honom inom den tid, som i §. 6. sägs, tillställas. Finnes han äfwen då fränwarande, må Förrättningen utan hinder deraf i laglig ordning fortgå. Komma ei eller någre af honom utsedde Gode Män, då kalle Landtmätaren Twänne ojäfwige Män af Nämnden, att såsom Gode Män å hans wägnar Förrättningen öfwerwara.

§. 8.

Ätndias Jordägare och Wattenwerksägare med Landtmätarens och Gode Männens utlåtande, kommer derwid att bero, då fråga ei är om Boställe, eller Öf och Kronan eliest tillhörigt Wattenwerk, i hwilken händelse Landtmätarens och Gode Männens utlåtande bör, genom Wär Befallningehafwande, ätföljdt af des yttrande, Wär Rådiga pröfning underställas. Kunna Jordägare och Wattenwerksägare ej äsimjas; har Jordägaren att saken till Domstolen instämma, sist inom Fyra månader från den dag, Landtmätaren och Gode Männen sitt utlåtande afgifwit, wid påföljd, att den af Jordägaren då wäckte fråga eliest anses förfallen. Uti den, på Jordägarens begäran, sålunda å Wattenwerksägaren utfärdade Stämning, skall Domaren utsätta saken till Syn på stället, och dertill kalla Landtmätaren och Gode Männen,

som undersökningen förrättat, annan Landtmätare, kunnig Byggmästare, så ock allmänna Ombud, der deras hörande nödigt finnes; och warde saken, om det så ske kan, å stället afgjord.

Sträcker sig wattendrag, som synas skall, längre än genom en Domsaga, förordne Hof-Rätten, på Söfandens anmälan, särskild Domare, att med Ut-Härads-Råmnd saken upptaga.

Är Saken genom Wad kommen under Lagmans-Rättens pröfning, och finner Rätten nödigt att på stället inhemta närmare uplysning; skall derwid, äfwen som i anseende till sakens fullföljande från Lagmans-Rätten, förfaras på sätt, som genom Kongl. Förordningen den 26. October 1743 stadgadt är.

§ 9.

Säwa Landtmätare och Gode Män funnit att Wattenwerk ändras, flyttas, eller alldeles utrifwas må, eller att dess drift uppehållas skall, medan wattenledning göres; då ware Jordägaren pligtig, att, å den dag, som i Stämningen förelagd är, wid äfwentyr att saken i annat fall icke då till pröfning uptages, hos Rätten ned-sätta de penningar, hwartill Landtmätaren och Gode Männen skattat Wattenverket, der det utrifwas eller lösas skall, eller dess försämring och ägarens förlust medan det ej drifwes, om det skall ändras eller flyttas, eller wattenledning göras; Och gälle om lyftning af sådane penningar, hwad om Bördeskilling i Lag är stadgadt. Warder sedan Werket, dess försämring eller ägarens för-

Iust högare skattad, skall Jordägaren erlägga öfverskottet, innan Wattenwerksägare Werket afträder, eller något eljest till rubbning i dess gång företages.

§. 10.

Warder Sökandens påstående af Rätten till större eller mindre del gilladt, sätte Rätten wis tid ut, inom hwilken Domen, sedan den laga kraft wunnit, fullgöras må. Å Werk, som utrifwas eller lösas skall, åtniute Wattenwerksägaren laga fardag, sedan Jordägarens rätt att Werket lösa, genom laga kraft wunnen Dom faststald blifwit. År Wattenwerk efter Dom utrifwet, då må det ej å nyo uptagas.

§. 11.

All kostnad, som till affattning, afwägning och annan undersökning nödig är, skall Jordägaren ensam stånda, hwarförutan han bör ersätta, ändå att han saken winner, de umgälder, Wattenwerksägaren, då han undersökningen bewisar, så ock wid första Domstolen, måste widlännas.

§. 12.

Wid wattenafledning eller Wattenwerks rifning, ändring eller flyttning bör noga tillses, att Jord eller Werk, som nedan ligger, icke genom öfverswämning lider skada. Eker annorledes, gifwe ersättning den det wällar.

Jordägare hafwe öfwen derwid rätt, att, såsom om Strömrensningar i allmänhet stadgadt är, till undan-

röddjande af alla hinder för wattenets fullkomliga afledande, verkställa nödig rensning af wattendraget, och äge jemwäl, der så för ändamålets winnande nödigt är, fordra, att wattendraget utwidgas eller förändras, då det utan bestämd olägenhet för ägaren af jorden ske kan. Ware likwäl skyldig, att i dessa fall lemna denne senare full ersättning i jord eller penningar, allt som Domaren, i brist af godwillig öfwerenskommelse, det skäligen pröfwar.

§. 13.

Wår Befallningshafwande äger tillse, att ränta eller andra allmänna skyldigheter å Wattenwerk, som utrifwes, eller å den del deraf, som genom försämring bortgår, blifwa, efter de för Skattläggningar i allmänhet stadgade grunder, i wederbörlig ordning flyttade på den jord, för hwars båtnad Werket rifwes eller försämras.

§. 14.

Om Jordägare åstundar att, till beredande af odlingsbar mark, så sänka eller uttappa, ström eller å afleda, eller derifrån skyrdar och rånlar göra, och sådant, utan förnärmande af annans rätt, ske kan, skall han ändock wara pligtig att gifwa det tillkänna hos Wår Befallningshafwande, som bör låta undersöka, om anledning wara må, att något allmänt nyttigt ändamål deraf skulle kunna förhindras, såsom att flott, eller forled, som inrättad är, skulle obrukbar göras, eller tjenlig lägenhet till inrättande deraf i framtiden borttagas.

Finnes sådan anledning, bör ärendet till Vår Nådiga pröfning hemställas; i annat fall må Vår Befallningshafwande till aftappningen eller wattenledningen lemna tillstånd.

§. 15.

Will Jordägare, efter dertill, såsom i föregående §. stadgas, å det allmännas sids erhållen tillåtelse, så sänka eller aftappa, eller watten annorlunda afleda, och kan detta ej ske utan att Wattenwerk ändras eller flyttes, eller att för wattnet ny ledning öpnas, eller att Wattenverket alldeles utrifwes; då skall den, som Wattenwerk äger, wara pliktig, att låta sådant werkställas, på sätt och under de willkor, förut i denna Författning stadgade finnas; Och ware jemwäl en hwar skyldig, att den jord, som före ligger och nödig är, å det ställe, der den medför minsta olägenhet för ägaren, afträda, mot ersättning, enligt §. 3., antingen i jord eller penningar, efter som Domaren, i brist af godwillig öfwerenskommelse, skäligen pröfwar; godtgöre äfwen på enahanda sätt den skada, som i öfrigt kan finnas deraf upstå. Sedan äge Sölanden rätt, att wattnet öfwer Jordägarens ågor afföra, med willkor, som i 12. §. sägs.

§. 16.

Swad om Wattenwerk, som för odling af jord äro hinderlige, här ofwansföre nu finnes stadgad, gälle äfwen i enahanda afseende om Fiskewerk eller annan byggnad, som lagligen tillkommit eller af laga beskaffenhet är.

§. 17.

Genom denna Författning är ingen ändring gjord i hwad Wårt Nådiga Bref till Wårt och Rikets Kammar-Collegium af den 28. December 1822, samt Collegii derpå grundade Kungörelse af den 24. Januarii sistl. år rörande disposition af Strömfall å Kronohemmans eller annan Kronosjords områden, innehåller. Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsammeligen att esterrätta. Till yttermera wisso hafwe Wi detta med Egen Hand underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Slott den 20. Januarii 1824.

CARL JOHAN.

(L. S.)

M. G. Danckwardt.

Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871
Erwin Ernst Ewald in 1871

CARL JOHANN

(1871)

M. C. Beckwith

www.books2ebooks.eu